

Ocena skuteczności wczesnej rehabilitacji pooperacyjnej obejmującej ćwiczenia sensomotoryczne u kobiet leczonych z powodu raka piersi

Słowa kluczowe: rak piersi, neurotoksyczna chemioterapia, fizjoterapia, ćwiczenia sensomotoryczne, kontrola posturalna.

Celem badań było uzyskanie wiedzy na temat terapeutycznego wpływu programu wczesnej fizjoterapii pooperacyjnej wzbogaconego o ćwiczenia sensomotoryczne stosowanego u kobiet po chirurgicznym leczeniu raka piersi, u których stosowano neoadjuwantową chemioterapię.

Do badań zakwalifikowano 50 kobiet leczonych z powodu raka piersi w Narodowym Instytucie Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie Oddział w Gliwicach po zakończeniu neoadjuwantowej chemioterapii, przed planowanym chirurgicznym leczeniem raka piersi i następującym po nim 3-tygodniowym turnusem wczesnej rehabilitacji pooperacyjnej.

Chore losowo podzielono na dwie grupy: A i B. W grupie A podczas 3-tygodniowego turnusu, 5 razy w tygodniu prowadzono program wczesnej fizjoterapii pooperacyjnej (75 minut) wzbogacony o ćwiczenia sensomotoryczne (25 minut), w grupie B natomiast stosowano ten sam program wczesnej fizjoterapii pooperacyjnej co w grupie A, przy czym bez ćwiczeń sensomotorycznych.

Przed leczeniem chirurgicznym, w dniu rozpoczęcia turnusu rehabilitacyjnego oraz w dniu zakończenia turnusu u wszystkich chorych mierzono czynne zakresy ruchomości stawu łopatkowo-ramiennego i siłę chwytu ręki po stronie operowanej, funkcjonalną wytrzymałość kończyn dolnych, wydolność tlenową oraz kontrolę posturalną. Oceniano również natężenie dolegliwości bólowych, a także poziom przystosowania psychicznego chorych do choroby nowotworowej.

Po chirurgicznym leczeniu raka piersi w obu grupach wykazano istotne zmniejszenie czynnych zakresów ruchów w stawie łopatkowo-ramiennym, zmniejszenie siły chwytu ręki po stronie operowanej oraz pojawienie się bólu po stronie operowanej. Po operacji w obu grupach nie zaobserwowano istotnych zmian wytrzymałości funkcjonalnej kończyn dolnych, wydolności tlenowej, kontroli posturalnej oraz przystosowania psychicznego chorych do choroby nowotworowej. W obu grupach po zakończeniu 3-tygodniowego programu wczesnej fizjoterapii pooperacyjnej doszło do istotnego wzrostu czynnych zakresów ruchów stawu łopatkowo-ramiennego i istotnego wzrostu siły chwytu ręki po stronie operowanej piersi, istotnej redukcji bólu, istotnego zwiększenia wydolności tlenowej oraz istotnej poprawy przystosowania psychicznego kobiet do choroby nowotworowej, a zmiany procentowe wymienionych parametrów dla pomiarów wykonanych przed fizjoterapią i po jej zakończeniu w obu grupach były podobne. W obu grupach istotnie wzrosła również funkcjonalna wytrzymałość kończyn dolnych, przy czym istotnie większą zmianę procentową obserwowano w grupie A, w której dodatkowo stosowano ćwiczenia sensomotoryczne. Po zakończeniu programu fizjoterapii istotną statystyczną redukcję w obrębie niektórych parametrów mierzonych na platformie posturograficznej w próbach z wyłączeniem wzroku obserwowano jedynie w grupie A, a procentowe zmiany tych parametrów dla pomiarów wykonanych przed

fizjoterapią i po jej zakończeniu wykazały istotnie większą redukcję w grupie A niż w grupie B.

Przeprowadzone badania pozwoliły na postawienie wniosków, że u kobiet leczonych z powodu raka piersi program wczesnej fizjoterapii pooperacyjnej wzbogacony o ćwiczenia sensomotoryczne nie zmniejsza bólu, nie poprawia zakresów ruchów w stawie łopatkowo-ramiennym po stronie operowanej, nie zwiększa siły chwytu ręki po stronie operowanej, nie zwiększa wydolności tlenowej i przystosowania psychicznego kobiet do choroby nowotworowej w większym stopniu niż program wczesnej fizjoterapii pooperacyjnej bez ćwiczeń sensomotorycznych. Program wczesnej fizjoterapii pooperacyjnej wzbogacony o ćwiczenia sensomotoryczne stosowany u kobiet leczonych z powodu raka piersi istotnie bardziej poprawia wytrzymałość funkcjonalną kończyn dolnych i kontrolę posturalną niż program wczesnej fizjoterapii pooperacyjnej bez ćwiczeń sensomotorycznych. U kobiet po neoadjuwantowej chemioterapii i chirurgicznym leczeniu raka piersi warto wzbogacać 3-tygodniowy program wczesnej fizjoterapii pooperacyjnej prowadzony przez 75 minut dziennie, 5 razy w tygodniu o 25-minutowe ćwiczenia sensomotoryczne w celu poprawy wytrzymałości funkcjonalnej kończyn dolnych oraz kontroli posturalnej.